

Totalunderentreprenørens rolle

Finseseminar

John Hegdal
Finse

John Harald Hegdal
Senior Prosjektutvikler

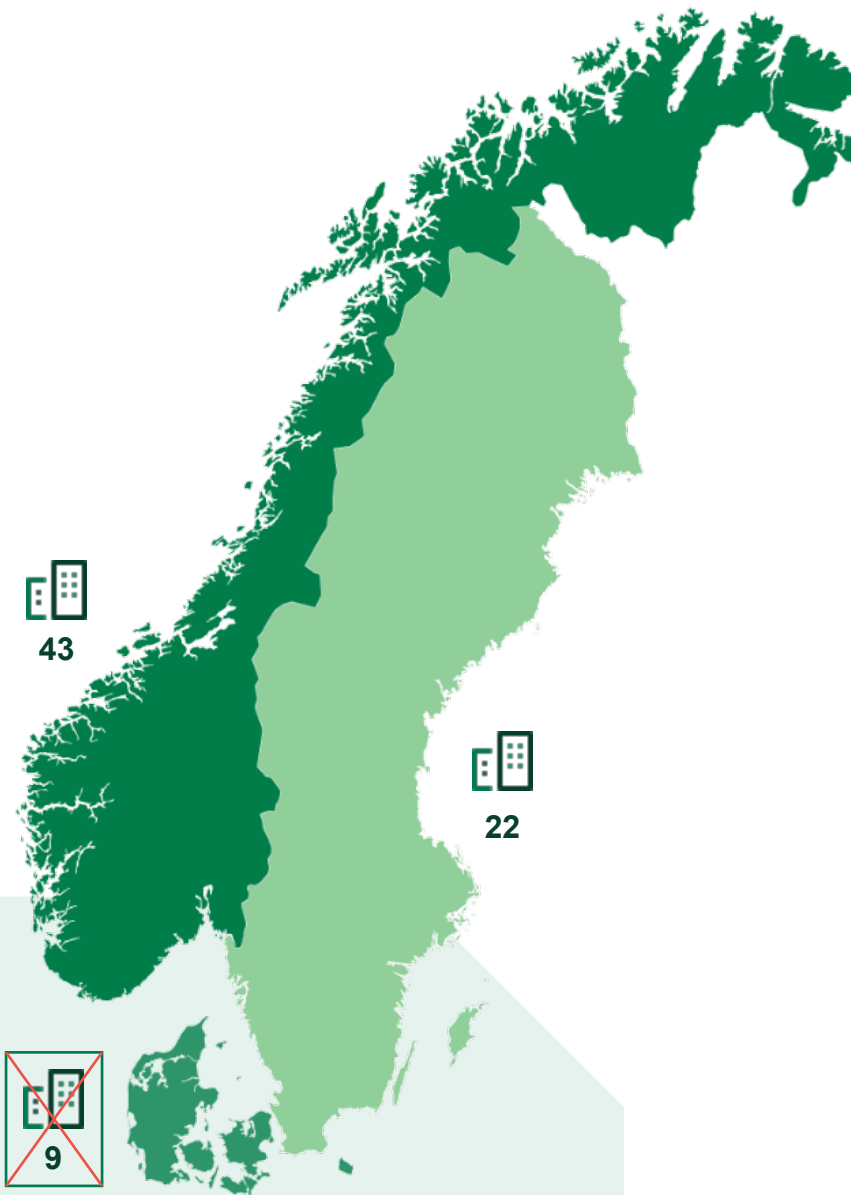
Agenda

- § TUE, TTUE eller TTE?
- § TTUE eller sidestilte TUE?
- § Tildelingskriterier
- § NS-Kontrakter
- § Litt om samspill
- § Oppsummering

GK er en av Skandinavias ledende tekniske entreprenører og servicepartnere siden 1964!

Vi leverer tekniske installasjoner og rådgivning som bidrar til betydelige energi- og miljøgevinster i kombinasjon med optimal komfort for byggets brukere - i hele byggets livssyklus.

Våre løsninger er basert på ledende teknologi, grundig produktkunnskap og flere tiårs driftserfaring. Vår strategi er nærhet til kunden. Vi er lokale, men har samtidig fordelene av høy teknisk kompetanse og et effektivt sentralt støtteapparat.

Vi er 2 761 medarbeidere på 74 kontorer i Skandinavia

I 2024 hadde vi en omsetning på 6,7 milliarder NOK

Vi har over 80 000 serviceoppdrag per år

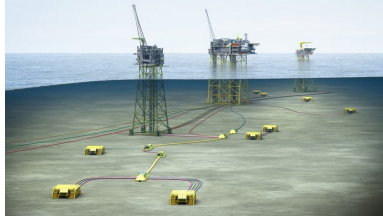
Vi er involvert i 600 prosjekter per år

9

Noen pågående oppdrag for GK Region Vest

Yggdrasil

Kvam VGS

Garnes Ungdomsskole

Bergen Tinghus

Statnett ØKV

Boliden Odda

DNS

Lagunen Storsenter

SUS 2023

MIS Askøy

Hatleberg Studentby

Sentralbadet Scenekunsthuss

TUE, TTUE eller TTE?

Modell	Fordel	Ulempe
TUE Teknisk Underentreprenør (en-faglig)	TUE: Økt konkurransekraft TE: Økt konkurransekraft (tilsynelatende)	TUE: Konfliktnivå grensesnitt, Fremdriftsutfordringer TE: Risiko – grensesnitt, koordinering, komplett funksjon
TTUE Total Teknisk Underentreprenør (flerfaglig)	TTUE: Kontroll på grensesnitt og funksjon, TE ivaretar ansvar som Hovedbedrift TE: Kjøper en pakke ferdig koordinert	TTUE: Alt med – da blir vi for dyr? TE: Ingen?
TTE Total Teknisk Entreprenør (sidestilt med TE)	TTE: Kortere vei til beslutningstaker, enklere endringshåndtering, lavere konfliktnivå TE: Ingen ansvar for teknikken	TTE: Ingen TE: Lavere omsetning

TTUE eller sidestilte TUE

- ✓ Koordinerte grensesnitt
- ✓ Koordinert fremdrift
- ✓ Systemintegrator
- ✓ Fullt ansvar for funksjon
- ✓ Soliditet

- Utdfordrende grensesnitt
- Fremdriftskompetanse hos TE
- Risiko for TE

Tildelingskriterier

TE ← TUE = PRIS

Hvorfor ikke:

- ✓ Kompetanse
- ✓ Referanser
- ✓ Soliditet
- ✓ Tilbudt organisasjon
- ✓ Oppgaveforståelse
- ✓ ... og pris

NS-kontrakter (sett fra vårt ståsted)

Modell	Bra	Uheldig
NS8407	Kontroll på prosjektering i forhold til prosjektutviklet og solgt løsning	Avhengig av godt samarbeid med Byggentrepreneur
NS8417	Kontroll på prosjektering i forhold til prosjektutviklet og solgt løsning TE ivaretar rollen som Hovedbedrift	TE's Spesielle kontraktsbestemmelser Utfordrende Endringsregime
NS8405	Enklere kalkulasjon og tilbudsfasen Ryddig i forhold til prosjekterings- og mengdeansvar Trygg endringsbehandling	
NS8415	Enklere kalkulasjon og salgsfasen TE tar rollen som Hovedbedrift	TE's Spesielle kontraktsbestemmelser Mulighet for små aktører å ta større oppdrag – risiko? Mulig utfordrende Endringsregime

NS-kontrakter

Dagens status

- Utfordrende lønnsomhet
- Ubalanserte kontrakter
- Hoppeplikt
- Ofte høyt konfliktnivå

Spesielle kontrakts bestemmelser (Ubalanserte kontrakter)

Om dagens NS-kontrakter ikke dekker dagens behov bør en samlet næring ta initiativ til revidering av standardene.

Antall jurister i GK:

2014: 0 egne ansatte/ 1-2 på rammeavtale

2026: 5 egne ansatte/ 4 innleide !

NB! Risiko koster og må prises

En Prosjektutviklers hverdag

- Lede tverrfaglig prosjektutvikling og tilbudsarbeid
- Utvikle tekniske løsninger – ofre uten kravspesifikasjon
- Forhandle og lukke salget
- Bli enig om – og signere kontrakt
- Intern myndighetsmatrise
- Innhente juridisk sjekklister internt
- Forhandle om spesielle betingelser med vår gode kunde
- Involvere juridisk på begge sider?
- *

Litt om samspill

- ❖ SAMSPILL og positive KONNOTASJONER (tillit, åpenhet, ærlighet, felles målsetning, harmoniske prosesser)
- Viktig med aktiv og tydelig byggherre
- Viktig med god Samspillsfasilitator, PGL, PRL og byggeledelse
- Viktig å invitere tekniske entreprenører tidlig inn i samspillet (reell påvirkningsmulighet?)
- Viktig med riktig team og mandat
- Teknisk entreprenør anbefaler løsninger og sikre byggbarhet
- Viktig med klare økonomiske spilleregler (Fase 1 og Fase 2)
- Fordel med aktører som er vant til å jobbe sammen og kjenner hverandre
- Felles forståelse av hva som gir verdi for prosjektet; alle må være villig til å flytte på grensesnitt
- Viktig med god kjemi når økonomien settes på prøve (Bonus/ malus)
- Begrense unødvendig møtevirksomhet – effektive møter

Og ellers da.....

- Rollen som Teknisk UE er bra, men viktig med:
  - Fortløpende kontraktsmøter med endringsavklaring
  - Alle deltagere i byggeprosessen må ha mulighet til forsvarlig inntjening
  - Det er lov å ha det kjekt på byggeplassen
  - Entreprenørbransjen trenger og de store tekniske aktørene
  - «Like barn leker Best»

#TeamGK
Handlinger som teller

